

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ РАДА ЗА ВЕРСКУ НАСТАВУ– ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС ОД ПРВОГ ДО ОСМОГ РАЗРЕДА ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

ШКОЛСКА ГОДИНА 2014/2015.

1. **Циљ** наставе православног катихизиса (веронауке) јесте да пружи целовит православно поглед на свет и живот, уважавајући две димензије: историјски хришћански живот (историјску реалност Цркве) и есхатолошки живот (будућу димензију идеалног). То значи да ученици систематски упознају православну веру у њеној доктринарној, литургијској, социјалној и мисионарској димензији, при чему се хришћанско виђење живота и постојања света излаже у веома отвореном, толерантном дијалогу са осталим наукама и теоријама о свету, којим се настоји показати да хришћанско виђење (литургијско, као и подвижничко искуство Православне цркве) овухвата сва позитивна искуства људи, без обзира на њихову националну припадност и верско образовање. Све то остварује се како на информативно–сазнајном тако и на доживљајном и делатном плану, уз настојање да се доктринарне поставке спроведу у свим сегментима живота (однос с Богом, са светом, с другим људима и са собом).

Задачи наставе православног катихизиса (веронауке) јесу да код ученика:

- развије отвореност и однос према Богу, другачијем и савршеном у односу на нас, као и отвореност и однос према другим личностима, према људима као ближњима, а тиме се буди и развија свест о заједници са Богом и са људима и посредно се сузбија екстремни индивидуализам и егоцентризам;
- развије способност за постављање питања о целини и коначном смислу постојања човека и света, о људској слободи, о животу у заједници, о феномену смрти, о односу са природом која нас окружује, као и сопственој одговорности за друге, за свет као творевину Божију и за себе,
- развије тежњу ка одговорном обликовању заједничког живота са другим људима из сопственог народа и сопствене цркве или верске заједнице, као и са људима, народима, верским заједницама и културама другачијим од сопствене, ка изналажењу равнотеже између заједнице и властите личности и ка остварењу сусрета са светом, са природом, и пре и после свега, са Богом;
- изгради способност за дубље разумевање и вредновање културе и цивилизације у којој живе, историје човечанства и људског стваралаштва у науци и другим областима;
- изгради свест и уверење да свет и живот имају вечни смисао, као и способност за разумевање и преиспитивање сопственог односа према Богу, људима и природи.

Напомена: у току школске године планирана је посета храму Св. Ђорђа на Лазареву суботу, као и неколико обилазака неког од храмова, у зависности од објективних могућности (удаљеност, време, итд)

ФОНД ЧАСОВА ПО ТЕМАМА ЗА ПРВИ РАЗРЕД

(Реализује се један час недељно, 36 часова годишње)

САДРЖАЈ ПРОГРАМА	ОБРАДА	УТВРЂИВАЊЕ	УКУПНО
1. Човек је икона Божија (човек има својство да љубављу чини нешто да постоји, слично као што то може Бог)	4	2	6
2. Бог је заједница личности Оца ,Сина и Светога Духа (биће као заједница, као љубав)	5	2	7
3. Човек као биће заједнице	2	1	3
4. Бог је из љубави створио свет заједно са Сином и Духом	4	2	6
5. Исус Христос је посредник између Бога и створене природе	3	1	4
6. Црква је заједница свих људи и целе природе кроз Христа са Богом	5	1	6
7. Православна иконографија показује свет и човека у заједници са Богом	2	2	4
УКУПНО	25	11	36

Садржаји програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду	Начин и поступак остваривања програма	Циљеви и задаци садржаја програма
Човек је икона Божија (човек има својство да љубављу чини нешто да постоји, слично као што то може Бог)	6	<ul style="list-style-type: none"> - навести пример љубави искуства деце која указују на заједништво са другима - приче - цртежи које ће деца цртати 	<ul style="list-style-type: none"> -вербални (молошки и дијалогски) -метод демонстрације (приказивање, илустрације, цртежи) -метод драматизације -учење путем открића - фронтални -индивидуални 	<ul style="list-style-type: none"> - Схватање да је постојање израз заједништва личности, а да личност постоји само у заједници слободе са другом личношћу - уоче да се кроз љубав према неком тај неко постаје за нас јединствен и

		(представљена бића у односу) – дружење и игре које указују на заједницу – Указивање на Литургију	– групни – рад у пару	непоновљив
Бог је заједница личности Оца , Сина и Светога Духа (биће као заједница, као љубав)	7	– ројмови се објашњавају са становишта Литургијске заједнице тумачења литургије, структуре радњи на Литургији	вербални (монолошки и дијалoшки) –метод демонстрације (приказивање, илустрације, цртежи) –метод драматизације –учење путем открића – фронтални – индивидуални – групни – рад у пару	– науче да је човек икона Божија управо због тога што може да друга бића чини непоновљивим
Човек као биће заједнице	3	– конкретни примери из живота	вербални (монолошки и дијалoшки) –метод демонстрације (приказивање, илустрације, цртежи) –метод драматизације –учење путем открића – фронтални – индивидуални – групни – рад у пару	– уоче да од онога зависи и наше постојање
Бог је из љубави створио свет заједно са Сином и Духом	6	– тумачење у оквиру Литургије – ипућивање да се Бог сусреће и види кроз чланове Литургије	вербални (монолошки и дијалoшки) –метод демонстрације (приказивање, илустрације, цртежи) –метод драматизације –учење путем открића – фронтални – индивидуални – групни – рад у пару	– да се јединство остварује у Богу
Исус Христос је посредник између Бога и створене природе	4	– објашњење на основу искуства љубави према другом бићу	вербални (монолошки и дијалoшки) –метод демонстрације (приказивање, илустрације, цртежи) –метод драматизације –учење путем открића – фронтални – индивидуални – групни	– уоче да љубав човека према другим људима и природи њима даје непоновљиву вредност и постојање

			- рад у пару	
Црква је заједница свих људи и целе природе кроз Христа са Богом	6	- пример љубави према другом - објашњење крштења као улазак у Цркву као заједницу Христа са Богом Оцем - одлазак на Литургију	вербални (монологски и дијалогски) - метод демонстрације (приказивање, илустрације, цртежи) - метод драматизације - учење путем открића - фронтални - индивидуални - групни - рад у пару	- уоче да биће са којим смо у заједници љубави постаје извор нашег постојања
Православна иконографија показује свет и човека у заједници са Богом	4	- приказивање и објашњење икона - указивање на разлику између слике и иконе - скретање пажње на светиње	вербални (монологски и дијалогски) - метод демонстрације (приказивање, илустрације, цртежи) - метод драматизације - учење путем открића - фронтални - индивидуални - групни - рад у пару	- уоче да иконе приказују свет и човека у јединству љубави

ФОНД ЧАСОВА ПО ТЕМАМА ЗА ДРУГИ РАЗРЕД

(Реализује се један час недељно, 36 часова годишње)

САДРЖАЈ ПРОГРАМА	ОБРАДА	УТВРЂИВАЊЕ	УКУПНО
Бог је заједница личности Оца, Сина и Светога Духа (биће као заједница, као љубав)	5	1	6
Литургија као икона будућег века, Царства Божијег	5	2	7
Литургија – откривање Бога (литургијско искуство Бога, личности, слободе, љубави, Бог као биће заједнице)	7	4	11
Структура Литургије – цркве епископ, свештеници, ђакон и народ)	5	2	7
Литургија је и присуство Христово	1	2	3

и ишчекивање доласка Христовог (љубављу према Христу чини то да је Он присутан међу нама на литургији иако је физички одсутан)			
Православна иконографија показује стање света и човека у будућем веку	1	1	2
УКУПНО	24	12	36

Садржаји програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду	Начин и поступак остваривања програма	Циљеви и задаци садржаја програма
Бог је заједница личности Оца, Сина и Светога Духа (биће као заједница, као љубав)	6	<ul style="list-style-type: none"> - навести пример љубави искуства деце која указују на заједништво са другима - приче - цртежи које ће деца цртати (представљена бића у односу) - дружење и игре које указују на заједницу - указивање на Литургију 	<ul style="list-style-type: none"> - вербални (монологски и дијалогски) - метод демонстрације (приказивање, илустрације, цртежи) - метод драматизације - учење путем открића - фронтални - индивидуални - групни - рад у пару 	<ul style="list-style-type: none"> - схватање да је постојање израз заједништва личности, а да личност постоји само у заједници слободе са другом личношћу - схватање да је Бог заједница конкретних личности : Оца , Сина и Светога Духа
Литургија као икона будућег века, Царства Божијег	7	<ul style="list-style-type: none"> - ројмови се објашњавају са становишта Литургијске заједнице, тумачења литургије, структуре радњи на Литургији 	<ul style="list-style-type: none"> вербални (монологски и дијалогски) - метод демонстрације (приказивање, илустрације, цртежи) - метод драматизације - учење путем открића - фронтални - индивидуални 	<ul style="list-style-type: none"> - уче да литургија није обичан догађај - да је Бог жива личност која је постала човек и зато среће преко човека на Литургији

			<ul style="list-style-type: none"> - групни - рад у пару 	
Литургија – откривање Бога (литургијско искуство Бога, личности, слободе, љубави. Бог као биће заједнице)	11	<ul style="list-style-type: none"> - конкретни примери из живота 	<p>вербални (монологски и дијалогски)</p> <ul style="list-style-type: none"> -метод демонстрације (приказивање, илустрације, цртежи) -метод драматизације -учење путем открића - фронтални - индивидуални - групни - рад у пару 	<ul style="list-style-type: none"> -уче да се на Литургији пројављује Бог као заједница личности: Оца, Сина - Христа и Светог Духа -да богољубље истовремено значи човекољубље
Структура Литургије – цркве епископ, свештеници, ђакон и народ)	7	<ul style="list-style-type: none"> - тумачење у оквиру Литургије - ипућивање да се Бог сусреће и види кроз чланове Литургије 	<p>вербални (монологски и дијалогски)</p> <ul style="list-style-type: none"> -метод демонстрације (приказивање, илустрације, цртежи) -метод драматизације -учење путем открића - фронтални - индивидуални - групни - рад у пару 	<ul style="list-style-type: none"> - упознају структуру Литургије - разликују радње на Литургији - постану чланови Литургијске заједнице
Литургија је и присуство Христово и ишчекивање доласка Христовог (љубављу према Христу чинимо да је Он присутан међу нама на литургији иако је физички одсутан)	3	<ul style="list-style-type: none"> - објашњење на основу искуства љубави према другом бићу 	<p>вербални (монологски и дијалогски)</p> <ul style="list-style-type: none"> -метод демонстрације (приказивање, илустрације, цртежи) -метод драматизације -учење путем открића - фронтални - индивидуални - групни - рад у пару 	<ul style="list-style-type: none"> уче да је Исус Христос, и ако физички одсутан, присутан на Литургији као плод наше љубави према Њему
Православна иконографија	2	<ul style="list-style-type: none"> - пример љубави према 	<p>вербални (монологски и</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Уоче да иконе сликају будуће стање

показује стање света и човека у будућем веку		другом - објашњење крштења као улазак у Цркву као заједницу Христа са Богом Оцем, - одлазак на Литургију	дијалогски) - метод демонстрације (приказивање, илустрације, цртежи) - метод драматизације - учење путем открића - фронтални - индивидуални - групни - рад у пару	људи и природе у Царству Божијем
--	--	--	--	----------------------------------

ФОНД ЧАСОВА ПО ТЕМАМА ЗА ТРЕЋИ РАЗРЕД

(Реализује се један час недељно, 36 часова годишње)

САДРЖАЈ ПРОГРАМА	ОБРАДА	УТВРЂИВАЊЕ	УКУПНО
Бог је створио јединствени свет као многе конкретне врсте ни из чега (узрок постојања света јесте Божија слобода)	6	5	11
Последице створености по природу и њено постојање (конкретност врста и бића значи и њихову међусобну раздељеност – индивидуалност, али и њихову потенцијалну пропадљивост, смрт зато што су створени ни из чега)	2	1	3
Стварање човека на крају света створеног по ' 'икони и подобју Божијем ' ' (разлика између природе и личности код човека)	4	4	8
Евхаристија као свет у малом (Литургија као сједињење свих створења преко човека Исуса Христа с Богом Оцем)	6	5	11
Стварање света и	1	2	3

човека у православној иконографији			
УКУПНО	19	17	36

Садржаји програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду	Начин и поступак остваривања програма	Циљеви и задаци садржаја програма
Бог је створио јединствени свет као многе конкретне врсте ни из чега (узрок постојања света јесте Божија слобода)	11	–опис стварања из Светог Писма, – дечија искуства када нешто из љубави направимо, онда је то за нас најлепше, да нам је увек тешко кад се растајемо од оног кога волимо, кад волимо неког, не примећујемо да нам нешто недостаје – Литургијско искуство	–вербални (монологски и дијалогски) –метод демонстрације (приказивање, илустрације, цртежи) –метод драматизације –учење путем открића – фронтални – индивидуални – групни – рад у пару	–спознају да је Бог из љубави створио свет за вечност – и да постојање света зависи од Божије воље
Последице створености по природу и њено постојање (конкретност врста и бића значи и њихову међусобну раздвојеност – индивидуалност, али и њихову потенцијалну пропадљивост, смрт зато што су створени ни из чега)	3	–опис стварања из Светог Писма – старог Завета скретање пажње да је Бог створио елементе природе (вода, ваздух, земља, светлост), небеска тела и животне врсте	вербални (монологски и дијалогски) –метод демонстрације (приказивање, илустрације, цртежи) –метод драматизације –учење путем открића – фронтални – индивидуални – групни – рад у пару	–уоче да је Бог створио свет као скуп конкретних врста –уоче да су бића створена ни из чега и да су зато смртна по природи

		–различно време стварања		
Стварање човека на крају света створеног по ' 'икони и подобију Божијем ' ' (разлика између природе и личности код човека)	8	– опис стварања човека из Светог Писма –учење Цркве о Божијем постојању као Светој Троици и да је Бог вечна личност –општа животна искуства, забележена и она која нису, која указују да постојање човека извире из заједнице слободе, љубави са другом личношћу	вербални (монологски и дијалогски) –метод демонстрације (приказивање, илустрације, цртежи) –метод драматизације –учење путем открића – фронтални – индивидуални – групни – рад у пару	–уче да конкретни људи као личности нису постојали пре него што су се родили – запазе да је Бог на крају света створио човека као личност – Уоче разлику између природе и личности код човека – изгради свест о бићу као заједници личности, односно о личности као заједници слободе са другом личношћу
Евхаристија као свет у малом (Литургија као сједињење свих створења преко човека Исуса Христа с Богом Оцем)	11	–опис литургијске структуре Литургијско искуство Хришћанског постојања одлазак на Литургију	вербални (монологски и дијалогски) –метод демонстрације (приказивање, илустрације, цртежи) –метод драматизације –учење путем открића – фронтални – индивидуални – групни – рад у пару	–уче да се структура створеног света огледа у литургији – увођење у Литургију као личну заједницу Бога и човека у Христу кроз крштење
Стварање света и човека у православној иконографији	3	роказивање и објашњење икона	вербални (монологски и дијалогски) –метод демонстрације (приказивање, илустрације, цртежи) –метод драматизације	уче да се природа доводи у везу са човеком и да зависи од човека

			–учење путем открића – фронтални – индивидуални – групни – рад у пару	
--	--	--	---	--

ФОНД ЧАСОВА ПО ТЕМЕМА ЗА ЧЕТВРТИ РАЗРЕД

(Реализује се један час недељно, 36 часова годишње)

САДРЖАЈ ПРОГРАМА	ОБРАДА	УТВРЂИВАЊЕ	УКУПНО
Циљ због кога је Бог створио свет	2	3	5
Црква је конкретна литургијска заједница	1	1	2
Литургија је заједница многих људи и природе са Богом Оцем прко јединог човека– Христа	3	3	6
Структура литургије	1	1	2
Срква као икона будућег царства	3	2	5
Одбијање првог човека Адама да сједини природу са Богом	5	5	10
Црква у хришћанској архитектури	2	4	6
УКУПНО	17	19	36

Садржаји програма	Број часова	Активности у образовно– васпитном раду	Начин и поступак остваривања програма	Циљеви и задаци садржаја програма
Циљ због кога је Бог створио свет	5	–општа животна искуства, забележена и она која нису, која указују на постојање човека извире из заједнице слободе,	–вербални (монологски и дијалогски) –метод демонстрације (приказивање, илустрације, цртежи) –метод драматизације –учење путем	спознају да је Бог из љубави створио свет за вечност – и да постојање света зависи од Божије воље

		љубави са другом личношћу	открића – фронтални – индивидуални – групни – рад у пару	
Црква је конкретна литургијска заједница	2	-одлазак на Литургију	-вербални (монологски и дијалогски) –метод демонстрације (приказивање, илустрације, цртежи) –метод драматизације –учење путем открића – фронтални – индивидуални – групни – рад у пару	–науче да је човек икона Божија управо због тога што може да друга бића чини непоновљивим
Литургија је заједница многих људи и природе са Богом Оцем преко јединог човека-Христа	6	-објашњење на основу искуства љубави према другом бићу	-вербални (монологски и дијалогски) –метод демонстрације (приказивање, илустрације, цртежи) –метод драматизације – фронтални – индивидуални – групни – рад у пару	–уче да од онога зависи и наше постојање
Структура литургије	2	-опис литургијске структуре -литургијско искуство Хришћанског постојања одлазак на Литургију	-вербални (монологски и дијалогски) –метод демонстрације (приказивање, илустрације, цртежи) –метод драматизације – фронтални – индивидуални – групни – рад у пару	–да се јединство остварује у Богу
Црква као икона будућег царства	5	-објашњење на основу искуства љубави према	-вербални (монологски и дијалогски) –метод	–уче да љубав човека према другим људима и природи њима даје

		другом бићу	демонстрације (приказивање, илустрације, цртежи) - фронтални - индивидуални - групни - рад у пару	непоновљиву вредност и постојање
Одбијање првог човека Адама да сједини природу са Богом	10	-опис стварања човека из Светог Писма	-вербални (монологски и дијалогски) -метод демонстрације (приказивање, илустрације, цртежи) - фронтални - индивидуални - групни - рад у пару	-уоче да биће са којим смо у заједници и љубави постаје извор нашег постојања
Црква у хришћанској архитектури	6	-одлазак у Цркву	-вербални (монологски и дијалогски) -метод демонстрације (приказивање, илустрације, цртежи) - фронтални - индивидуални - групни - рад у пару	-разгледање храма у функцији упознавања Литургије

ФОНД ЧАСОВА ПО ТЕМАМА ЗА ПЕТИ РАЗРЕД

(Реализује се један час недељно, 36 часова годишње)

САДРЖАЈ ПРОГРАМА	ОБРАДА	УТВРЂИВАЊЕ	УКУПНО
1. Припрема света за долазак Сина Божијег у свет	2	2	4
2. Стари завет између Бога и света кроз изабрани народ	3	2	5
3. Аврам, родоначелник јеврејског народа, праслика Христа као главе цркве	7	4	11
4. Мојсијев закон као припрема и	6	4	10

водич ка Христу			
5. Старозаветни мотиви у православној иконографији	2	4	6
УКУПНО	20	16	36

Садржаји програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду	Начин и поступак остваривања програма	Циљеви и задаци садржаја програма
Припрема света за долазак Сина Божијег у свет	4	Пре причавање библијске историје од пада Адама до позива Аврама да напусти родитељски дом и пође за Богом	<ul style="list-style-type: none"> -вербални (монологски и дијалогски) -метод демонстрације (приказивање, илустрације, цртежи) -метод драматизације -учење путем открића - фронтални - индивидуални - групни - рад у пару 	да уче да Бог није одустао од остварења свог првобитног плана о свету, који се огледа у сједињењу свих створених бића са Богом преко човека
Стари завет између Бога и света кроз изабрани народ	5	Пре причавање библијске историје везане за Аврама	<ul style="list-style-type: none"> вербални (монологски и дијалогски) -метод демонстрације (приказивање, илустрације, цртежи) -метод драматизације -учење путем открића - фронтални - индивидуални - групни - рад у пару 	<p>да уче да су грех и зло у свету последица погрешног изражавања човекове слободе</p> <p>да уче да Бог поштује човекову слободу, али да не одустаје да свет доведе у вечно постојање</p>
Аврам, родоначелник јеврејског народа,	11	Пре причавање библијске	<ul style="list-style-type: none"> вербални (монологски и дијалогски) -метод демонстрације 	да изграде свест да Бог воли човека и свет и да их никад не напушта, али

праслика Христа као главе цркве		историје везане за Аврама	(приказивање, илустрације, цртежи) –метод драматизације –учење путем открића – фронтални – индивидуални – групни – рад у пару	вечни живот зависи од слободе човека и његове заједнице са Богом
Мојсијев закон као припрема и водич ка Христу	10	Читање делова из Старог Завета и тумачење из перспективе новозаветних догађаја и указивање да он има смисао у односу човека према Богу и другом човеку	вербални (монологски и дијалогски) –метод демонстрације (приказивање, илустрације, цртежи) –метод драматизације –учење путем открића – фронтални – индивидуални – групни – рад у пару	да развије свест да Бог није одустао од првобитног циља због кога је створио свет, а то је да се свет сједини с Њим посредством човека и да тако живи вечно
Старозаветни мотиви у православној иконографији	6	Описивање и објашњење икона Старог Завета и јединства старозаветне и новозаветне Цркве кроз иконе	вербални (монологски и дијалогски) –метод демонстрације (приказивање, илустрације, цртежи) –метод драматизације –учење путем открића – фронтални – индивидуални – групни – рад у пару	да развије способност уочавања сличности у структури старозаветне и новозаветне цркве

ФОНД ЧАСОВА ПО ТЕМАМА ЗА ШЕСТИ РАЗРЕД

(Реализује се један час недељно, 36 часова годишње)

САДРЖАЈ ПРОГРАМА	ОБРАДА	УТВРЂИВАЊЕ	УКУПНО
Тајна Христова – јединство Бога и човека (Литургија као тајна Христова)	3	4	7
Рођење Христово	2	1	3

од Духа Светог и Марије Дјеве			
Христос је Син Божији који је постао човек, нови Адам, да би сјединио створену природу с Богом (одлуке 1. и 4. Васељенског сабора; Символ Вере)	4	4	8
Улога Бога у спасењу света	2	2	4
Улога човека у спасењу света	3	3	6
Христово страдање и Васкрсење	2	2	4
Христов живот у Православној иконографији	1	3	4
УКУПНО	17	19	36

Садржаји програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду	Начин и поступак остваривања програма	Циљеви и задаци садржаја програма
Тајна Христова – јединство Бога и човека (Литургија као тајна Христова)	7	опис Христовог живота забележеног у Јеванђељима из Литургијске перспективе	– вербални (монолошки и дијалошки) – метод демонстрације (приказивање, илустрације, цртежи) – метод драматизације – фронтални – индивидуални – групни – рад у пару	да уоче да је слобода кључни елемент у разумевању Тајне Христове
Рођење Христово од Духа Светог и Марије Дјеве	3	читање сведочанстава забележених у Новом Завету и светоотачка тумачења	вербални (монолошки и дијалошки) – метод демонстрације (приказивање, илустрације, цртежи) – метод драматизације – учење путем	да уоче да је зачеће Господа Исуса Христа од Духа Светог и Марије Дјеве акт слободе, како Бога, тако и човека

			открића – фронтални – индивидуални – групни – рад у пару	
Христос је Син Божији који је постао човек, нови Адама, да би сјединио створену природу с Богом (одлуке 1. и 4. Васељенског сабора; Символ Вере)	8	опис Христовог живота забележеног у Јеванђељима и одлукама 1. и 4. Васељенског сабора протумаченог кроз Литургију указивање на сличности и разлике између Христа и Адама	вербални (молошки и дијалошки) –метод демонстрације (приказивање, илустрације, цртежи) –метод драматизације – фронтални – индивидуални – групни – рад у пару	да се изгради свест да је Син Божији постао нови Адам преко кога се остварује јединство створене природе и Бога
Улога Бога у спасењу света	4	читање сведочанстава из Новог Завета и светоотачких тумачења	вербални (молошки и дијалошки) –метод демонстрације (приказивање, илустрације, цртежи) –метод драматизације – фронтални – индивидуални – групни – рад у пару	да запазе да слобода кључни елемент у остваривању јединства Бога и тварне природе у коме створена природа превазилази смрт
Улога човека у спасењу света	6	читање делова Новог Завета и светоотачких тумачења	вербални (молошки и дијалошки) –метод демонстрације (приказивање, илустрације, цртежи) – фронтални – индивидуални – групни – рад у пару	да науче да се слобода поистовећује са личношћу, односно да се личност поистовећује с љубављу према другој личности
Христово страдање и Васкрсење	4	читање делова Новог Завета и светоотачких тумачења	вербални (молошки и дијалошки) –метод демонстрације (приказивање,	да уоче да се слобода човека у односу на Бога изражава као вера у Бога Оца и његово обећање, односно као

			илустрације, цртежи) –учење путем открића – фронтални – индивидуални – групни – рад у пару	љубав према Богу Оцу
Христов живот у Православној иконографији	4	приказ и објашњење икона Господњих празника	вербални (молошки и дијалошки) –метод демонстрације (приказивање, илустрације, цртежи) – фронтални – индивидуални – групни – рад у пару	запазе разлику између приказивања живота Христовог у православној иконографији и западној ренесансној уметности

**ФОНД
ЧАСОВА ПО
ТЕМЕМА ЗА
СЕДМИ
РАЗРЕД**
(Реализује се
један час
недељно, 36
часова
годишње)

САДРЖАЈ ПРОГРАМА	ОБРАДА	УТВРЂИВАЊЕ	УКУПНО
Увод			1
Бог у кога Хришћани верују јесте Света Тројица: Отац, Син и Свети Дух (bogoslu`bena, biblijska, evharistijska i svetoota~ka svedo~anstva)	5	5	10
Узрок Божијег постојања је Отац (библијска, евхаристијска, светоотачка и друга сведочанства	3	3	6
Хришћанска онтологија (биће као заједница слободе)	3	2	5
Антрополошке последике вере у Св. Тројицу	2	2	4

Кроз Литургију се пројављује Св. Тројица (Oтаc prima liturgijski prinos , Sin , Isus Hristos prinosi , a Sv. Duh sabira sve oko Hrista i sjediwuje s wim)	3	3	6
Св. Тројица у Православној иконографији	2	2	4

Садржаји програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду	Начин и поступак остваривања програма	Циљеви и задаци садржаја програма
Uvod	1	Upoznavawe u~enika sa sadr`ajima programa i na~inom rada	-verbalni (monolo{ki i dijalo{ki) -frontalni	Upoznavawe u~enika sa sadr`ajima programa i na~inom rada
Бог у кога Хришћани верују јесте Света Тројица: Отац, Син и Свети Дух (bogoslubena, biblijska, evharistijska i svetoota~ka svedo~anstva)	10	Излагање учења о Св. Тројици Разговор са ученицима и њихове креативне активности Читање Библије и излагање светоотачких сведочанстава о Богу као Св. Тројици и дијалог Објашњење Богослужбених сведочанстава о Богу као Св. Тројици	-вербални (монолошки и дијалошки) -метод демонстрације (приказивање, илустрације, цртежи) -метод драматизације - фронтални индивидуални - групни - рад у пару	да запазе да природа не постоји безli~no, ve} kao konkretne li~nosti
Узрок Божијег постојања је Отац (библијска,	6	Читање из Библије и Св. Отаца и објашњење	вербални (монолошки и дијалошки) -метод демонстрације	да запазе да је слобода Божија онтолошка тј. да се изражава само као

евхаристијска, светоотачка и друга сведочанства		Евхаристије као дара Божијег	(приказивање, илустрације, цртежи) –метод драматизације – фронтални индивидуални – групни – рад у пару	љубав према другој личности
Хришћанска онтологија (bi}e kao zajednica slobode)	5	Објашњење и образложење кроз разговор о бићу	вербални (монологски и дијалогски) –метод демонстрације – фронтални индивидуални – групни – рад у пару	да запазе да се код створених бића тј. људи слобода може изразити и као негација, што није случај у Богу
Антрополошке последице вере у Св. Тројицу	4	-frontalni individualni -grupni	вербални (монологски и дијалогски) –метод демонстрације (приказивање, илустрације) – фронтални индивидуални – групни – рад у пару	уче да у стварном свету људска природа претходи човеку као личности у онтолошком смислу
Кроз Литургију се пројављује Св. Тројица (Otac prima liturgijski prinos , Sin , Isus Hristos prinosi , a Sv. Duh sabira sve oko Hrista i sjediwuje s wim)	6	Опис Литургије Литургијски начин постојања човека Одлазак на Литургију	вербални (монологски и дијалогски) –метод демонстрације – фронтални индивидуални – групни – рад у пару	да се изгради свест да је Црква у својој литургијској пројави икона начина постојања Св. Тројице, односно постојања човека као личности – као иконе Божије
Св. Тројица у Православној иконографији	4	Описивање и објашњење икона Св. Тројице са скретањем пажње на погрешно	вербални (монологски и дијалогски) –метод демонстрације – фронтални индивидуални	запазе разлику између иконографског приказивања Св. Тројице у Православној и Римокатоличкој традицији

	приказивање	- групни - рад у пару	
--	-------------	--------------------------	--

ФОНД ЧАСОВА ПО ТЕМЕМА ЗА ОСМИ РАЗРЕД

(Реализује се један час недељно, 36 часова годишње)

САДРЖАЈ ПРОГРАМА	ОБРАДА	УТВРЂИВАЊЕ	УКУПНО
Учење о личности на основу православне триадологије	1	3	4
Разлика између природе и личности у Богу	1	1	2
Онтолошке последице православне триадологије по	2	2	4

човека и створен свет личност као носилац постојања природе)			
Човек као личност (личност као заједница)	2	1	3
Сједињење тварне и нетварне природе у једној личности Христовој (халкидонски Четврти Васељенски сабор и његове одлуке)	2	1	3
Обожјење створене природе у Христовој личности (личност као носилац постојања природе може имати више природа у себи)	3	3	6
Црква као тело христово литургијска појава Цркве)	3	3	6
Будуће Царство Божије као узрок Цркве (последњи догађај Царства Божијег даје истинитост историјским догађајима)	2	1	3
Светост и Царство Божије у православној иконографији	2	1	3
УКУПНО	18	16	34

Садржаји програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду	Начин и поступак остваривања програма	Циљеви и задаци садржаја програма
Учење о личности на основу православне триадологије	4	Излагање учења православних отаца у контексту триадологије.	-вербални (монолошки и дијалогски) -метод демонстрације (приказивање, илустрације,	деловито знање да је метафизичко начело постојања Бог, односно да истинско биће треба тражити у Богу који је Света

		Василије Велики, григорије Богослов	цртежи) –метод драматизације – фронтални – индивидуални – групни – рад у пару	Тројица
Разлика између природе и личности у Богу	2	Излагање учења православних отаца у контексту триадологије . Василије Велики, григорије Богослов . . . Указивање на својства Божанске природе и својства створене природе	вербални (монологски и дијалогски) –метод демонстрације (приказивање, илустрације, цртежи) –учење путем открића – фронтални – индивидуални – групни – рад у пару	Да се створи свет да постоје разлике између природе и личности
Онтолошке последице православне триадологије по човека и створен свет личност као носилац постојања природе)	4	Искуство љубави према једној личности и искуство губитка те личности Пример како мајка гледа на губитак свог детета, а како гледају други	вербални (монологски и дијалогски) –метод демонстрације (приказивање, илустрације, цртежи) – фронтални – индивидуални – групни – рад у пару	Целовито знање да је онтолошко начело на основу православног учења о Богу као Св. Тројицу, а не природа – запажање да је личност носилац постојања природе
Човек као личност (личност као заједница)	3	Објашњење да је човек створен као икона Божија и да треба да превазиђе смрт	вербални (монологски и дијалогски) –метод демонстрације (приказивање, илустрације, цртежи) –метод драматизације – фронтални – индивидуални	Уоче да у хришћанској онтологији нема сукоба и искључивости између једног и многих

			<ul style="list-style-type: none"> - групни - рад у пару 	
Сједињење трварне и нетварне природе у једној личности Христовој	3	Објашњење преко дефиниције са IV Васељенског сабора да личност може бити носилац постојања више природе	<p>вербални (монолошки и дијалошки)</p> <p>-метод демонстрације (приказивање, илустрације, цртежи)</p> <ul style="list-style-type: none"> - фронтални - индивидуални - групни - рад у пару 	Целовито знање да је личност заједница слободе са другом личношћу
Обожјење створене природе у Христовој личности (личност као носилац постојања природе може имати више природа у себи)	6	Објашњење преко дефиниције са IV Васељенског сабора да личност може бити носилац постојања више природе	<p>вербални (монолошки и дијалошки)</p> <p>-метод демонстрације</p> <ul style="list-style-type: none"> - фронтални - индивидуални - групни - рад у пару 	Целовито знање о човеку као личности и његовом позиву да постоји на начин на који постоји Св. Тројица, ако жели да превазиђе ограничења своје природе, што се отвараје у Христу, односно у Литургији
Црква као тело христово литургијска појава Цркве)	6	Објашњење апостола Павла у 1. Кор. 12 (О духовници даровима и јединству тела Христовог – Цркве)	<p>вербални (монолошки и дијалошки)</p> <p>-метод демонстрације (приказивање, илустрације)</p> <ul style="list-style-type: none"> - фронтални - индивидуални - групни - рад у пару 	Целовито знање о Цркви као заједници љубави где смо окупљени око Христа – уочавање да се јединство света и човека остварује у Христу на Литургији
Будуће Царство Божије као узрок Цркве (последњи догађај Царства Божијег даје истинитост историјским догађајима)	3	Објашњење на основу учења Св. Максима Исповедника – Узрок постојања света је у будућности	<p>вербални (монолошки и дијалошки)</p> <p>-метод демонстрације</p> <ul style="list-style-type: none"> - фронтални - индивидуални - групни - рад у пару 	Целовито знање да Бог поштује човекову слободу и да није одустао од првобитног циља због кога је створио свет – да се свет сједини с њим посретством човека и да тако живи вечно
Светост и Царство	3	- Примери непостојање	вербални (монолошки и	да уоче да православна

Божије у православној иконографији	сенки на иконама – Присуство апостола Павла при силаску Св. духа на апостоле и други	дијалошки) – метод демонстрације – фронтални – индивидуални – групни – рад у пару	иконографија приказује човека и природу онако како ће они изгледати у будућем Царству Божијем
------------------------------------	---	--	---

ВЕРОУЧИТЕЉ

Јелица Лучић

Јован Тимотијевић